

МЕСЕЧНИ ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА МАЛО

ПРАВНИ ОСНОВ

- Закон о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09)
- Програм званичне статистике у периоду од 2011. до 2015. године („Службени гласник РС“, број 23/11)

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ и садржај индикатора

Основни циљ је добијање показатеља промета робе у трговини на мало на месечном нивоу. Од 2013. године објављују се подаци за укупан промет трговине на мало (правна лица и предузетници). Статистичким истраживањем ТРГ-10 прикупљају се подаци о оствареном промету **јравних лица**, а на основу ПДВ пријава (подаци Пореске управе) добијају се агрегирани подаци промета **јредузетника**.

Извештајне и статистичке јединице статистичког истраживања ТРГ-10

У овом истраживању, извештајне и статистичке јединице су исте:

1. Правна лица (предузећа) која су према Класификацији делатности (КД 2010) регистрована у делатности трговине на мало (област 47);
2. Правна лица (предузећа) која су према претежној делатности регистрована у другим делатностима, али обављају и трговину на мало.

Обухват истраживања

Истраживање се спроводи на узорку јединица које обављају делатност трговине на мало (подузорок Тромесечног истраживања трговине на мало – ТРГ-16). Оквир за избор узорка формира се на основу Статистичког пословног регистра (СПР), података годишњих завршних рачуна и информација из осталих статистичких истраживања. Истраживањем се обухватају сва велика и средња правна лица која су према претежној делатности разврстана у трговину на мало (област 47 КД), док се мала бирају методом случајног узорка. Величина предузећа се одређује према оствареном приходу из финансијских извештаја (завршни рачуни). Обухвата се и мањи број правних лица која су према претежној делатности регистрована у другим делатностима, али остварују значајан обим промета у трговини на мало. Избором јединица у узорак обезбеђује се добијање резултата промета за одређене територијалне нивое и нивое гране делатности по КД (2010). Прикупљају се подаци о промету са ПДВ-ом (за националне потребе) и посебно обрачунати ПДВ (обавезе према ЕУ).

Метод, време и извори за прикупљање података

Истраживање се спроводи извештајном методом, што значи да правно лице попуњени образац прослеђује (у одређеном року) поштом, факсом, електронском поштом или електронским упитником. Извор података је књиговодствена документација. Рок за доставу упитника је до 12. у месецу за претходни месец. Подаци о промету односе се на цео извештајни период (месец).

Обавеза заштите индивидуалних података

Обавеза заштите индивидуалних података темељи се на члану 3 одредбе за заштиту давалаца података, члановима 44, 45, 46, 47, 48 и 49 одредбе о поверљивости Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09). Индивидуални подаци представљају службену тајну и искључиво се користе у статистичке сврхе.

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Трговина је скуп активности промета робе и услуга у циљу остваривања добити или неког другог друштвено-економског ефекта.

Трговинска група делатности представља шифру групе делатности из области 47 КД (2010) – Трговина на мало, осим трговине моторним возилима, за коју је пословни субјект регистрован. Пословни субјект чија претежна делатност није трговина на мало уписује шифру трговинске групе делатности према критеријуму највећег оствареног промета у трговини на мало.

Промеј робе у трговини на мало представља продају робе крајњим потрошачима (првенствено становништву за личну потрошњу, за употребу у домаћинству, као и другим потрошачима који се снабдевају по малопродајним ценама). У промет робе на мало укључује се и продаја робе становништву путем консигнација, било да се обавља из складишта или из продавница. У вредност продате робе укључује се *порез на додату вредност (ПДВ)*, који је укалкулисан у продајну цену, а искључује се сваки промет опреме и објеката који су својина предузећа (Закон о порезу на додату вредност).

ПДВ је општи порез на потрошњу који се обрачунава и плаћа на испоруку добара и пружање услуга, у свим фазама производње и промета добара и услуга, као и на увоз добара, осим ако Законом није другачије прописано. ПДВ се обрачунава и посебно исказује на рачуну који плаћа купац робе или корисник услуге.

Роба је производ индустрије, пољопривреде, занатства или друге делатности који је намењен за продају или се већ налази на тржишту. Основна карактеристика производа која га чини робом јесте намера произвођача да га прода на тржишту, а не да њиме задовољи сопствене потребе.

Укупан промеј пословног субјекта обухвата фактурисану вредност прихода од продаје производа, робе и услуга од свих делатности које пословни субјект обавља (трговина на мало, трговина на велико, поправка, угоститељство, саобраћај, индустрија, грађевинарство и др.). Укупан промет пословног субјекта не обухвата приходе остварене продајом основних средстава, као ни финансијске, ванредне и остале пословне приходе.

Ниво репрезентативности података (територијални и КД)

На основу резултата добијених анкетањем изабраних правних лица у месечној периодици оцењује се цео скуп. Они имају за циљ да прикажу тенденцију кретања промета робе у трговини на мало, за ниво статистичких територијалних јединица (Република Србија, Србија – север и Србија – југ) и гране из КД. Због малог броја јединица у узорку, ови резултати се сматрају претходним. Тромесечним извештајем трговине на мало – ТРГ-16 (истраживање на већем броју јединица) добијају се коначни резултати.

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Дефиниције основних варијабли и методологија обрачуна резултата (апсолутни подаци, индекси у текућим и сталним ценама) делимично су усклађени са препорукама Евростата у области краткорочних индикатора (*Council Regulation No 1165/98*). Применом КД (*NACE rev. 2*) наставља се усаглашавање са препорукама Евростата, уз истовремено поштовање националних потреба како у прикупљању тако и у публикувању података. Од 2013. године Евростату се достављају агрегирани резултати (у форми индекса) за све пословне субјекте регистроване у области 47 КД (промет трговине на мало без ПДВ-а).

ОРГАНИЗАЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

У припремама и спровођењу истраживања учествују Републички завод за статистику и Сектор за статистику АП Војводине, као и одговорна лица у извештајним јединицама која су извршиоци истраживања. Републички завод за статистику надлежан је за следеће активности: утврђује методолошке основе и инструменте за спровођење истраживања, одређује оквир за избор узорка, врши избор извештајних јединица у узорак и саставља адресар, израђује упутства за организацију и спровођење истраживања, штампа обрасце и упутства за њихово попуњавање, дистрибуира обрасце, прикупља, контролише и уноси материјал, обрађује податке, припрема и публикује резултате истраживања. Сектор за статистику АП Војводине обавља следеће активности: ажурира адресар, доставља упитнике извештајним јединицама, пружа стручну помоћ извештајним јединицама код попуњавања извештаја, прикупља извештаје, контролише обухват и тачност података и уноси податке у одговарајућу апликацију.

Одговорна лица у извештајним јединицама састављају извештаје према упутствима која им доставља надлежни статистички орган.

Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на члану 26, а казнене одредбе за одбијање давања или давање непотпуних и нетачних података на члану 52 Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09).

Роковник основних фаза спровођења истраживања

Прикупљање извештаја обавља се до 12. у месецу за претходни месец. Рокови за извештајне јединице, као и за Сектор за статистику АП Војводине, одређују се на основу годишњег Плана статистичких истраживања. Основне фазе рада приликом спровођења истраживања су: контрола контингента, тачности и потпуности извештаја, њихово шифрирање, преношење на електронске медије, спровођење рачунске и логичке контроле итд. Логички исправни подаци се математичким методом пондерације оцењују за ниво територијалних јединица Републике Србије, Србије – север, Србије – југ и Региона Војводине.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

Упитник и упутство за попуњавање упитника

При спровођењу месечног истраживања трговине на мало користи се образац Месечни извештај трговине на мало (ТРГ-10). Образац са упутством за попуњавање доступан је на сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs.

Подаци Пореске управе за *п*редузетнике

Републички завод за статистику сваког месеца (и квартала) преузима базу ПДВ пријава за предузетнике од Пореске управе. Након „упаривања“ са СПР и провере статусних и адресних података из пријава се елиминишу одређене позиције које се не односе на промет трговине на мало. Остале позиције се сумирају и добијају се агрегати промета (са ПДВ-ом и без ПДВ-а) по регистрованој трговинској делатности и територијалним нивоима.

Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању

- Класификација делатности („Службени гласник РС“, број 54/10)
- Номенклатура статистичких територијалних јединица („Службени гласник РС“, бр. 109/09 и 46-10)

Класификација и номенклатура се налазе на веб-сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs.

Списак публикација у којима се објављују методологија и резултати истраживања

Резултати истраживања о промету робе на мало, са методолошким напоменама, објављују се месечно у следећим публикацијама:

1. Саопштење ПМ10 – Промет робе у трговини на мало
2. Месечни статистички билтен

Публикације су доступне на веб-сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs.

Контакт особе – Соња Радоичић, локал 216
Данијела Младеновић, локал 315